

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 12. Rok: 2019 Číslo: 11

Kdekoľvek si, vyzývaj Otca!

(z myšlienok pápeža Františka)

Kresťanská modlitba sa rodí zo smelosti nazývať Boha Otcom. Toto je koreňom kresťanskej modlitby: osloviť Boha „Otče“. A to chce odvalu! Nie je to len formulka, ale synovská dôvernosť, do ktorej vstupujeme vďaka milosti: Ježiš je ten, kto zjavuje Otca a dáva nám dôverný vzťah s ním. *„Nezanechal nám formulu, ktorú by sme mali mechanicky opakovať. Ako je to pri každej ústnej modlitbe, Duch Svätý učí Božie deti modliť sa k ich Otcovi prostredníctvom Božieho slova“* (Katechizmus katolíckej cirkvi, 2766).

Sám Ježiš pri modlitbe k Otcovi používal rozličné výrazy. Ak čítame pozorne evanjeliá, objavíme, že tieto vyjadrenia modlitby, ktoré vychádzajú z Ježišových úst, poukazujú na text Otčenáša.

Napríklad, v noci v Getsemanoch sa Ježiš modlil týmto spôsobom: *„Abba, Otče! Tebe je všetko možné. Vezmi odo mňa tento kalich. No nie čo ja chcem, ale čo ty“* (Mk, 14,36). Tento text Markovho evanjelia sme si už skôr pripomenuli. Ako nespoznáť v tejto modlitbe, i keď krátkej, stopu Otčenáša? Uprostred temnoty Ježiš vyzýva Boha menom „Abba“, so synovskou dôverou, a hoci pociťuje strach a úzkosť, prosí, aby sa splnila jeho vôľa.

V iných pasážach evanjelia Ježiš nalieha na svojich učeníkov, aby pestovali ducha modlitby. Modlitba musí byť vytrvalá, a predovšetkým musí niesť spomienku na bratov, obzvlášť keď žijeme v ťažkých vzťahoch s nimi. Ježiš hovorí: *„A keď ustanete modliť sa, odpustite, ak máte niečo proti niekomu, aby aj vám*

váš Otec, ktorý je na nebesiach, odpustil vaše hriechy“ (Mk 11,25) Ako nespoznáť v týchto vyjadreniach súzvuk s Otčenášom? A príkladov by mohlo byť mnoho, aj pre nás.

V Lukášovom evanjeliu Ježiš plne uspokojuje prosbu učeníkov, ktorí, vidiac ho často utiahnutého v ústraní a ponoreného do modlitby, jedného dňa sa ho rozhodnú požiadať: „Pane, nauč nás modliť sa, ako Ján – Krstiteľ – naučil svojich učeníkov“ (Lk 11,1). A tak ich Učiteľ naučil modlitbu k Otcovi.

Pri pohľade na Nový Zákon ako celok, je jasne vidieť, že prvým aktérom

každej kresťanskej modlitby je Duch Svätý. Nezabudnime na toto: protagonistom každej kresťanskej modlitby je Duch Svätý. My sa nikdy nemôžeme modliť bez sily Ducha Svätého.

Je to on, ktorý sa modlí v nás a vedie nás modliť sa dobre. Môžeme prosiť Ducha Svätého, aby nás naučil modliť sa, pretože on je ten, kto v nás uskutočňuje opravdivú modlitbu. On vane v srdci každého z nás, ktorí sme učeníkmi Ježiša. Duch nás robí schopnými modliť sa ako deti Božie, ktorými skutočne sme vďaka krstu. Duch nás vedie modliť sa v tej

„brázde“, ktorú pre nás Ježiš vyoral. Toto je tajomstvo kresťanskej modlitby: milosťou sme priťahovaní do dialógu lásky Najsvätejšej Trojice.

Ježiš sa modlieval takto. Niekedy používal vyjadrenia, ktoré sú určite veľmi ďaleko od textu Otčenáša. Pomyslime na začiatkové slová Žalmu 22, ktoré Ježiš predniesol na kríži: „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“ (Mt 27,46). Môže

nebeský Otec opustiť svojho Syna? Istotne nie. A predsa, láska k nám hriešnym priviedla Ježiša až do tohto bodu: k zakúseniu opustenia Bohom, jeho vzdialenia

sa, pretože vzal na seba všetky naše hriechy. Ale aj v úzkostnom výkriku zostáva to „Bože môj, Bože môj“.

V tom „môj“ je jadro vzťahu s Otcom, tam je jadro viery a modlitby.

Tu vidíme, prečo sa kresťan na základe tohto jadra môže modliť v každej situácii. Môže si osvojiť všetky modlitby Biblie, obzvlášť Žalmov, ale môže sa modliť aj toľkými vyjadreniami, ktoré počas histórie tisícročí vyprýštili zo srdca ľudí. A nikdy neprestávajme hovoriť Otcovi o našich bratoch a sestrách v ľudstve, aby nikto z nich, a zvlášť chudobní, nezostal bez útechy a bez podielu lásky.

Sv. liturgia – centrum kresťanského kultu

(Anamnéza, epikléza a záver anafory)

Anamnéza

V modlitbe anamnézy (z gr. anamnesis – spomienka) kňaz pripomína odkaz Ježiša Krista, aby sa na jeho pamiatku opakovala eucharistická obeta.

Anamnéza, pochádzajúca z apoštolských čias, je v tej alebo inej forme vo všetkých kresťanských liturgiách.

Vo svojej podstate anamnéza nie je ničím iným ako doplnením, rozvinutím a pokračovaním eucharistickej modlitby premenenia.

Aj na základe týchto obradov môžeme povedať, že Eucharistia to nie je nejaká nová obeta (ako to niektorí dnes tvrdia), ani iba akousi spomienkou, ale Eucharistia je tou istou obetou, ktorú raz a navždy priniesol za nás všetkých Spasiteľ sveta Ježiš Kristus.

Epikléza

Epikléza (z gr. slova epiklesis – privolávanie, vzývanie) vo všeobecnosti znamená vzývanie Svätého Ducha na predložené eucharistické dary chlieb a víno. V takomto chápaní je epikléza známa vo všetkých kresťanských liturgiách.

V 4. storočí má obrad epiklézy už takú formu a podobu ako v súčasnosti. Totiž k prosbe o zostúpenie Sv. Ducha bol pridaný dodatok o posvätení darov a veriacich. Hoci epikléza nie je apoštolského pôvodu, predsa patrí k najstarším častiam anafory. Je staršia ako ostatné časti anafory. Epikléza je organickým pokračovaním slov Kristovej modlitby ustanovenia Eucharistie a anamnézy, nakoľko obsahuje prosbu Cirkvi, aby Boh prijal eucharistickú obetu a aby bola na duchovný úžitok členom Kristovho mystického tela..

Modlitba epiklézy je v našich podmienkach chápaná ako prosba, aby Svätý Duch zostúpil na premenené Dary a na všetkých, ktorí sú účastní Liturgie.

Eucharistické spomínania

Záverečnú časť anafory tvoria eucharistické spomínania (príhovory, orodovania) na svätých, zosnutých a živých. Tieto spomínania sa stali súčasťou všetkých liturgií a najstaršia zmienka o nich pochádza už zo 4. storočia.

Organicky sa tieto spomínania spájajú s modlitbami anamnézy a epiklézy a stávajú sa tak akýmsi prirodzeným

rozvinutím či rozšírením eucharistickej modlitby.

Spomínania svätých

V anafore sa nespomínajú menovite jednotliví svätí (ako napr. na proskomídií), ale spomínajú sa iba vo všeobecnej podobe ako svätí rôznych kategórií. V anafore sa menovite spomína iba Bohorodička, sv. Ján Krstiteľ a svätý, ktorý je toho dňa. Cirkev spomína ich mená, aby poďakovala Bohu za ich svätosť a za Božie skutky, ktoré sa v nich a cez nich zjavili.

Spomínania zosnutých

Zosnutými liturgia nazýva tých, čo zosnuli „v nádeji vzkriesenia a večného života“. Cirkev sa teda modlí, aby zosnutým bolo dané uzrieť Boha a aby sa stali účastníkmi nebeského kráľovstva.

Spomínania živých

Modlíme sa za všetkých živých, ktorí patria k mystickému Telu Kristovmu. Modlíme sa za cirkevných predstaviteľov (oni sú Bohom povolaní k službe správne hlásať slovo Božej pravdy), za celú Cirkev, za vlasť a tých, ktorým bola zverená vláda a zodpovednosť za krajinu. Nakoniec sa spomínajú potreby rôznych ľudí (cestujúcich, plaviacich sa...)

Všímajúc si tieto príhovory vidíme, že Cirkev v liturgii pripisuje význam všetkému, čo sa deje v živote človeka. Ani jedna stránka života človeka sa pre ňu nejaví ako niečo nepodstatné, či bezvýznamné. Cirkev akoby v týchto príhovoroch obsiahla potreby všetkých zosnutých a i všetkých živých.

Záver anafory

Anafora sa završuje záverečnou doxológiou t.j. chválou a oslavou Boha. V tejto doxológii je prosba k Bohu o jednomyselnosť pre prítomných v chráme, aby všetci spoločne jednými ústami a jedným srdcom oslavovali nášho nebeského Otca. A táto prosba je vyjadrením základného princípu jednoty Cirkvi.

Na túto prosbu ľud odpovedá najstarobylejším slovom v kresťanskej bohoslužbe – *Amen*. Amen nás spája s apoštolským zborom, potvrdzuje správnosť liturgického konania zo strany Božieho ľudu a je tak vyjadrením jednoty mystického tela Ježiša Krista – Cirkvi.

K záverečnej doxológii je pripojené udelenie Božieho požehnania, Božej milosti všetkým veriacim pred blížiacim sa prijímaním, na ktoré sa pripravujú.

Liturgický program

Liturgický program po Nedeli Päťdesiatnice

od 10.06. do 16.06. 2019

Pondelok 10.06.	Pondelok Sv. Ducha Najsvätejšej Trojice	06:30 Utierenň 07:30 sv. lit. (csl.) * <i>Marek, Mária s rod.</i> 16:30 sv. lit. (slov.) * <i>za farnosť</i> 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>za farnosť</i>
Utorok 11.06.	Sv. apoštoli Bartolomej a Barnabáš	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Mikuláš, Anna, Juraj...</i> 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Ján s rod.</i>
Streda 12.06.	Prep. otec Onufrios Veľký Prep. otec Peter Athosský	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Tomáš</i> 18:00 sv. lit. (slov.) † <i>Michal, Mária</i>
Štvrtok 13.06.	Sv. mučenica Akvílina Sv. Trifylios, biskup cyperskej Leukosie	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Ružena, Andrej</i> 18:00 sv. lit. (slov.) † <i>Marta, Ján, Anna</i>
Piatok 14.06.	Sv. hporok Elizeus voľnica	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>John (panychída)</i> 18:00 sv. lit. (slov.) † <i>Filoména, Juraj</i>
Sobota 15.06.	Sv. prorok Amos. Prep. Hieronym, stridonský presbyter	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Anna, Anna</i> 17:00 Veľká večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Božena</i>
Nedeľa 16.06.	1. nedeľa po Päťdesiatnici - Všetkých svätých hl. 8	08:00 sv. lit. (csl.) * <i>za farnosť</i> 10:00 sv. lit. (slov.) * <i>Silvia s rod.</i> 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Mária s rod.</i>

Liturgický program

Liturgický program po 1. nedeli po Päťdesiatnici
od 17.06. do 23.06. 2019

Pondelok 17.06.	Sv. muč. Lucilián a spol.	06:30 sv. lit. (csl.) † Aurélia, Ivan, Anna... 18:00 sv. lit. (slov.) † Mária, Štefan
Utorok 18.06.	Svätý mučeník Leontios	06:30 sv. lit. (csl.) * Miroslav s rod. 18:00 sv. lit. (slov.) † Imrich, Mária, Imrich...
Streda 19.06.	Sv. apoštol Júda, podľa tela Pánov brat	06:30 sv. lit. (csl.) † Karol 17:00 Veľká večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Peter
Štvrtok 20.06.	Poklona prečistým tajomstvám tela a krvi nášho Pána Ježiša Krista	06:30 Utierenň 07:30 sv. lit. (csl.) * Marta, Milan 18:00 sv. lit. (slov.) * za farnosť
Piatok 21.06.	Sv. muč. Julián Tarzský zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) † Andrej 18:00 sv. lit. (slov.) * Tatiana, Božena, Lenka
Sobota 22.06.	Svätý hieromučeník Eusebios, samosatský biskup	10:00 sv. lit. primície novokňaza 17:00 Veľká večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † Andrej, Helena, Vasil'...
Nedeľa 23.06.	2. nedeľa po Päťdesiatnici Sv. muč. Agripina hl. 1	08:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 10:00 sv. lit. (slov.) * Blažena 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Jana, Anton, Tobiáš, Ján, Tadeáš

Nedeľa Päťdesiatnice

(deň Zostúpenia Svätého Ducha)

Svätá Päťdesiatnica patrí medzi najväčšie sviatky liturgického roka. Je zároveň zavŕšením sviatku Paschy. Zostúpenie Svätého Ducha je vrcholom a spečatením celého diela spásy ľudského rodu, ktoré uskutočnil Boží Syn. Na deň Sv. Päťdesiatnice sám Svätý Duch pomazal apoštolov a urobil z nich ohlasovateľov Kristovho Evanjelia. V deň Zostúpenia Svätého Ducha sa rodí a začína pôsobiť Cirkev. Svätý Duch ju vedie, posväcuje, osvecuje a udržuje na ceste pravdy.

Päťdesiatnica má svoje korene v Starom zákone. Židovský národ slávil tri významné sviatky: Veľkú noc, Päťdesiatnicu a Sviatok stánkov. Päťdesiatnica bola v Starom zákone sviatkom poďakovania za úrodu. Neskôr bola v tento deň aj spomienka na udelenie tabulí zákona Mojžišovi na hore Sinaj, ktoré dal Boh práve na päťdesiaty deň po východe z Egypta.

Hlavným motívom pre novozákonnú cirkev bolo to, že slávil sviatok zostúpenia Svätého Ducha v päťdesiaty deň po

Pasche. Sviatok Päťdesiatnice bol pre prvotnú Cirkev takou veľkou, radostnou a vážnou udalosťou, že bol tento sviatok postavený na úroveň sviatkov Paschy a Narodenia Ježiša Krista. V treťom storočí je sviatok Päťdesiatnice už všeobecne známym sviatkom. Z bohoslužby tohto dňa prešla napr. do denných modlitieb modlitba *Kráľu nebeský*.

Pred svätou liturgiou sa spieva modlitba *Kráľu nebeský*, ktorú na kolenách pred oltárom prednáša kňaz a potom dvakrát veriaci ju opakujú. Na večerni je hneď niekoľko zvláštností. Veľká ekténia má osobitné prosby k danému sviatku. Na troch miestach večierne sa prednášajú tri modlitby na kolenách – po prokimene, po suhubej ekténii a po hymne *Ráč nás Pane...* Modlitby sú pravdepodobne dielom sv. Bazila Veľkého, ktorému sa pripisuje aj nariadenie, aby sa tieto modlitby prednášali na kolenách.

Pondelok po Svätej Päťdesiatnici sa nazýva Pondelok Svätého Ducha a je zasvätený osobitnej úcte Sv. Ducha ako tretej božskej osoby.

Infocentrum

(aktuality a informácie)

* Srdečne pozývame na stretnutie so **sýrskou mystičkou Myrnou Nazzour**, ktoré sa uskutoční **17. júna 2019** (pondelok) o **17:00 hod.** v **Chráme sv. Bazila Veľkého v Medzilaborciach**.

* Dňa **22.06. 2019** (sobota) o **10:00 hod.** bude svoju **primičnú svätú liturgiu** sláviť novokňaz z našej farnosti **Matúš SEJKA**. Pozývame vás vytvoriť spoločenstvo, ktoré bude mať účasť na radosti nášho primicianta a v ktorom budeme ďakovať za dar kňazstva, špeciálne za nášho novokňaza.

* V sobotu (22.06. 2019) sa v Lutine uskutoční **Púť rodín a stretnutie detí Prešovskej archieparchie s otcom arcibiskupom a metropolitom Jánom**. Bližší program tohto stretnutia sa nachádza už aj na výveske.

* **Letné stretnutia mládeže Juskova Voľa 2019** už majú svoje turnusy s presným termínom trvania. Všetky potrebné informácie na stránke www.gmacbarka.sk, kde nájdete aj online formulár elektronickej registrácie.

* V liturgickom kalendári máme sviatok **Zoslania Svätého Ducha**. Na duchovný význam tejto udalosti poukazuje II. Vatikánsky koncil v konštitúcii o Cirkvi (hl. 4): „*Keď však bolo dokonané dielo, ktoré dal Otec vykonať Synovi na Zemi, bol na Turíce zoslaný Svätý Duch, aby Cirkev ustavične posväcoval a aby tak veriaci mali skrze Krista v jednom Duchu prístup k Otcovi... Duch prebýva v Cirkvi a v srdciach veriacich ako v chráme a v nich sa modlí a vydáva svedectvo, že sme prijatí za Božie deti... Omladzuje Cirkev silou evanjelia, stále ju obnovuje a vedie k dokonalej jednote s jej Ženíchom*“.

FARSKÉ ZVESTI

Informačno-formačný časopis farnosti pre vnútornú potrebu farnosti

Vydáva: Gréckokatolícka cirkev, farnosť Humenné

Adresa: Osloboditeľov 28, 066 01 Humenné

Telefón: 057/775 3628

Web: www.grkathe.sk Email: humenne@grkatpo.sk

Zaopatrovanie chorých v nemocnici (non-stop linka): 0907 323 733

Dobrovoľný príspevok (tlač 1ks = 0,20 €)

IBAN farnosti: SK300900000000086909038

Texty článkov neprešli gramatickou úpravou.

Autori článkov a zodpovední za vydanie: **o. Miroslav Il'ko, o. Pavol Dancák ml.**